KNNV vereniging voor veldbiologie

ivn natuur educatie

Afdeling

Drechtsteden

Nieuwsbrief

De Spindotter

2e kwartaal 2020

Bestuur KNNV Drechtsteden KvK 24417034
Voorzitter : Frans Beuvens: 078 – 613 72 07
secretaris : Hein Ruiter: 078 – 614 38 60
penningmeester : Ruud Dorst : 078 – 618 37 23
ledenadministratie: Ruud Dorst : 078 – 618 37 23
algemeen lid : Gerard Verroen : 078 – 617 86 80
webmaster : Jan Zellmann: 06 – 48 76 13 09

Bestuur IVN Dordrecht
Voorzitter : Frans Beuvens: 078 – 613 72 07
Secretaris : Marjo Wiltenburg : 078 – 621 59 49
Penningmeester : Ad Wiltenburg: 078-621 59 49
Ledenadministratie : Ad Wiltenburg: 078-621 59 49
Lid: Willie Heldoorn: 078 – 616 15 54
Lid: John van Rijn : 078 – 843 17 46
PR :Nelleke Meeldijk

Adres Secretariaat KNNV Drechtsteden
Hein Ruiter, Merwekade 84, 3311 TH Dordrecht
E-mail: secretaris@drechtsteden.knnv.nl
Web pagina: http://www.knnv.nl/drechtsteden

Adres Secretariaat IVN Dordrecht
Marjo Wiltenburg, Elzenlaan 29, 3319 VC Dordrecht
E-mail: secretariaativndordrecht@gmail.com
Web pagina: https://www.ivn.nl/afdeling/dordrecht

Kopijdata : 1 maart, 1 juni, 1 september, 1 december

Inhoud:

Voorwoord van de voorzitter	1
Programma KNNV 2e kwartaal 2020	2
Afgelasting van alle activiteiten	3
Programma IVN 1e kwartaal 2020	4
Ledenavond lezing KNNV-IVN	4
Komende excursies KNNV	5
Werkgroepen:	
Natuurwerkgroep	5 - 6
Excursieverslagen	7 - 10
Column	11 - 12
Van het Bestuur	12 - 20
Stikstof problematiek	12 - 15
Boekbespreking	20 - 21
Park Merwestein	22 - 23
Natuurbeschermers	23 - 24
Bijentelling 2020	25 - 26
Grassen dag KNNV 2020	26 - 27
Lente boden	28

Voorwoord Lente 2020

De winter is inmiddels voorbij. Wij hebben er weinig van gemerkt en er zijn natuurlijk weer records gebroken. Ik kijk vandaag 26 februari nog net naar een paar sneeuwvlokken maar veel meer winter zal het dit jaar waarschijnlijk niet worden. Wel hebben we het hele jaar bloemen in de tuin gehad

Het Karpatenklokje, lobelia's maar ook een gewone geranium heeft het hele jaar staan bloeien. Inmiddels bloeien de sneeuwklokjes, winterakonietjes , longkruid en boerenkrokussen. Het is allemaal een paar weken eerder dan we enkele jaren geleden gewend waren. Ook de heggemussen, merels en mezen zingen luidruchtig om hun territorium af te bakenen. Sommige vogels zijn alweer druk met strootjes in de weer om nesten te maken.
Eigenlijk is het een prachtig jaargetijde alleen start de lente toch wel verontrustend vroeg. We moeten daar misschien aan wennen dat de natuur zich aanpast aan veranderende omstandigheden.
De achterliggende oorzaken zijn een redden tot nadenken, maar laten we maar genieten van van alle vroege bloeiers en vrolijk zingende vogels in februari en maart.

Frans Beuvens

KNNV Excursie – en lezingen programma t/m juni 2020

Op een later moment in komende tijd, zal de mededeling gedaan worden vanuit het bestuur van de KNNV Drechtsteden wanneer de excursies weer zullen gaan plaatsvinden, pas nadat de deskundigen van RIVM en andere overheden dit weer hebben aangegeven.
Nu zitten we momenteel midden in de uitgebroken crisis van het Corona virus, tot zeker 1 juni 2020.
Op dit moment van schrijven heeft het bestuur de reeds geplande natuurexcursies gestopt en de vele excursies nog niet vrijgegeven voor publicatie. Dit wordt gedaan om geen valse verwachtingen te scheppen.

Op dit ogenblik beraad het bestuur zich over de eventuele bezoek locaties, de bemensing van de dagprogramma's en wanneer deze natuurexcursies weer kunnen plaatsvinden, nadat onze deskundigen van RIVM en andere overheden dit weer hebben aangegeven.

We overleggen eveneens of deze excursies moeten plaatsvinden op zaterdagen en / of op werkdagen, al dan niet in afwisseling. Doordat steeds weer een beroep op dezelfde mensen gedaan moet worden, is het steeds lastiger om een dagprogramma samen te stellen.
Wel staat op het programma nog eens een bezoek te brengen naar:

Strandweg Parnassiavlak
Tiengemeten
Breede Water

Zeker nu worden de leden verzocht om aan te geven in welke natuurgebieden zij zijn geïnteresseerd en waar ze eventueel een bezoek aan zou willen brengen. Zeker nu er voldoende tijd is om uw wensen en natuurverlangens en -gedachten de vrije loop te laten gaan en ruimte te geven voor respons aan het bestuur.

Alle activiteiten van IVN Dordrecht en van de KNNV Drechtsteden zijn afgelast t/m 1 juni 2020.

Beste leden en donateurs,

IVN Dordrecht en KNNV Drechtsteden willen op geen enkele wijze bijdragen aan de verspreiding van het Covid-19 (Corona) virus.
Daarom hebben wij tot deze drastische maatregel besloten.
Daarbij ook rekening houdend met de adviezen van de regering en het RIVM.
Alle activiteiten in Dordrecht en Zwijndrecht zijn afgelast.
Voor de Algemene Leden Vergadering van beide verenigingen zal later een nieuwe datum bepaald worden.

Voor de cursussen die uitvallen, zal later een nieuw schema opgesteld worden.

Wij houden de situatie in de gaten en zullen jullie informeren zodra wij een besluit hebben genomen over het weer aanvangen van de activiteiten in Dordrecht en Zwijndrecht.

Het bestuur van IVN Dordrecht en KNNV Drechtsteden.

IVN Activiteitenagenda t/m juni 2020

Za 11 apr.	10.00	Dordwijk	Bloesem
Za 18 apr.	6.00	De Elzen	Nachtegalen
Za 18 apr	8.15	Bijenmarkt	IVN-promo
Zo 26 apr.	8.00	Tongplaat	Vogels spotten
Za 9 mei	10.00	Dordwijk	Groei en bloei
Za 16 mei	9.00	Zuid/Tongplaat	Beversporen
21 t/m 24 mei		Hemelvaartkamp	
Za 6 juni	10.00	Dordwijk	Landgoed op z'n mooist
Za 13 juni	4.00	De Elzen	Vroegste vogels
Zo 21 juni	10.00	Binnenstad	Muurplanten
Za 20 juni	7.00	Oosthaven	Rietvogels

In **Zwijndrecht** kunnen kinderen elke eerste zaterdag van de maand terecht in 't Weetpunt, Develpad 169 te Zwijndrecht, van 13.00 tot 15.00 uur.
Informatie: Lidy van der Lans-Exler; 078 – 681 26 29
Vertrek excursies:
Landgoed Dordwijk: Ingang Dordwijklaan, aanmelden verplicht bij Elly den Hartogh; 078 – 616 67 80.

De Elzen en Hooge Biezenplaat: Vanaf parkeerplaats " De Viersprong", Kruising Oude Veerweg/Noorderelsweg.

Voor meer informatie en aanmelding, kunt u contact opnemen met Wilma Booy 078 – 617 14 12 of via bestuurivn@gmail.com

Ledenavonden KNNV / IVN

Tot 1 juni 2020 zijn er geen ledenavonden.

Komende excursies in het 2e kwartaal 2020

Voor data en locaties van komende excursies van de KNNV Drechtsteden zult u worden geïnformeerd via de website van de KNNV Drechtsteden en via mail berichten vanuit het bestuur. Momenteel zullen tot zeker 1 juni 2020 geen excursies meer gehouden worden in verband met de strengere eisen die ons zijn opgelegd door de landelijke overheid.

Werkgroep Natuur van de KNNV Drechtsteden.

Wandelen met de Natuurwerkgroep in 2020

Ook in 2020 gaat de **Natuurwerkgroep** van de KNNV-afdeling Drechtsteden de natuur op het Eiland van Dordrecht weer bekijken. Dat doen we eenmaal per maand in de periode maart – november en in slechts enkele geselecteerde gebieden, zodanig dat je daar maximaal één ochtend bezig bent. We bekijken niet alleen de planten, maar alles wat we tegenkomen op onze wandeling, dus ook vogels, vlinders, libellen, paddenstoelen etc. Iedereen is welkom bij deze wandelingen, je hoeft geen lid te zijn van de werkgroep. Blijf niet thuis, loop eens een keer mee, het is leerzaam én ontspannend! Ik heb hiervan de coördinatie op mij genomen.
Dit jaar leggen we de nadruk op de nieuw aangelegde verbindingszone tussen de Sliedrechtse en de Dordtse Biesbosch, de Noorderdiepzone. Door dit langgerekte gebied meerdere keren te bezoeken zien we hoe de natuur hier zich de komende jaren gaat ontwikkelen. Let wel op de verschillende vertrekpunten van de wandelingen!
Alle wandelingen beginnen om 9 uur en duren tot circa 12 uur.
Maar let op! Als het 's morgens om half negen regent of buiig is en verwacht wordt dat het niet spoedig droog wordt, gaat de wandeling **niet** door en proberen we het op de **tweede maandag** van de maand opnieuw.

De planning voor 2020 is als volgt:

6 April	Noorderdiepzone, verzamelen op het parkeerterrein links, 100 meter na de kruising Zeedijk en Schenkeldijk.
4 Mei	De Elzen, verzamelen bij restaurant De Viersprong.
1 Juni	Noorderdiepzone, verzamelen op het parkeerterrein links, 100 meter na de kruising Zeedijk en Schenkeldijk.
6 Juli	Tongplaat en Zuidplaatje, verzamelen parkeerterrein Zuidhaven.
3 Augustus	Noorderdiepzone, verzamelen op het parkeerterrein bij de nieuwe plas tegenover de Oosthaven.
7 September	Noorderdiepzone, verzamelen op parkeerterrein 100 meter na kruising Zeedijk en Schenkeldijk.
5 Oktober	Noorderdiepzone, verzamelen op het parkeerterrein bij de nieuwe plas tegenover de Oosthaven.
2 November	De Elzen, verzamelen bij restaurant De Viersprong.
December	Geen wandeling.

Iedereen is van harte welkom op deze wandelingen, hoe meer kennis des te beter de inventarisatie.
Gerard Verroen.

Excursieverslagen

Verslag van de landelijke eindejaarstelling

De **KNNV**, FLORON en Tuintelling.nl vroegen plantenliefhebbers om tussen Eerste Kerstdag en 3 januari 2020 een uur te gaan wandelen of in de tuin te kijken naar bloeiende planten. Ook de KNNV-afdeling Drechtsteden heeft hieraan meegedaan. In de vorige Spindotter heeft u reeds de bloeiende vondsten in het verslag kunnen lezen. Nu volgt het landelijke verslag van de Eindejaarsplantenjacht.
In totaal zijn er 571 wilde of verwilderde plantensoorten bloeiend waargenomen. Dit komt neer op een derde van de Nederlandse wilde planten. In de top 3 prijken Madeliefje [1029 keer geteld], Straatgras [872] en Vogelmuur [837]. Paarse en Witte dovenetel zijn opvallende stijgers in de top 10. Vooral Paarse dovenetel kiemde meer dan ooit in het voorjaar van 2019 doordat veel concurrenten de extreem droge zomer van 2018 niet overleefden.

Top 10 bloeiende planten

De top 10 van meest gevonden winterbloeiers bestaat net als eerdere jaren uit soorten die het grootste deel van het jaar of jaarrond bloeien. Tijdens milde winters of op zonnige en windluwe plekken zijn deze soorten in staat hun najaarsbloei te rekken.

1	Madeliefje	6	Paardenbloem
2	Straatgras	7	Herderstasje
3	Vogelmuur	8	Duizendblad

4	Klein kruiskruid	9	Witte dovenetel
5	Paarse dovenetel	10	Gewone melkdistel

Top 10 winterbloeiers 2019-2020 (Bron: FLORON)

Vroege nachtvorst zorgde voor minder winterbloeiers
Omdat de plantenjacht al zes jaar georganiseerd wordt, hebben we een goed beeld gekregen van de effecten van het weer op de plantengroei. Hoewel de temperatuur tussen Kerst en 3 januari gemiddeld 6,5 graden was, heeft de lichte vorst begin december roet in het eten gegooid voor een aantal winterbloeiers.

Bloeiende berijpte boterbloemen (Bron: Baudewijn Odé)

Voorjaarsbloeiers
Uit eerdere tellingen bleek al dat het verschijnen van voorjaarsbloeiers een goede indicatie is voor milde winters. Dit

jaar werden er opvallend weinig voorjaarsbloeiers waargenomen.
December was voor deze planten een slechte maand. Winterbloeiende bomen en struiken, zoals Zwarte els en Hazelaar, werden een stuk minder gevonden. Van de bolgewassen werd alleen Gewoon sneeuwklokje regelmatig gemeld.

Lange lijsten

Sommige plantenkenners maakten er tijdens de Eindejaars-Plantenjacht een sport van om zoveel mogelijk plantensoorten bloeiend te vinden. De eerste plaats is voor Toon Verrijdt [Overloon] met 83 soorten.
De langste lijsten komen vooral uit het westen, waar het net een paar graden warmer was dan in de rest van het land. Het recept voor het maken van een lange soortenlijst is zoeken in steden, langs wegbermen, in stadsparken, bosranden, op parkeerplaatsen, rommelige plekken en bouwterreinen.

Tuinen

Dit jaar deed Tuintelling.nl voor de vierde keer mee en kon men wilde of verwilderde bloeiers tellen in de eigen tuin. De top 10 in tuinen is behoorlijk anders. Ook in tuinen staat Madeliefje op nummer 1 en Straatgras op nummer 2, maar het is niet verwonderlijk dat de tuinplant Winterjasmijn op nummer 3 staat. Ook Klimop scoort hoger dan in de tellingen buiten tuinen.

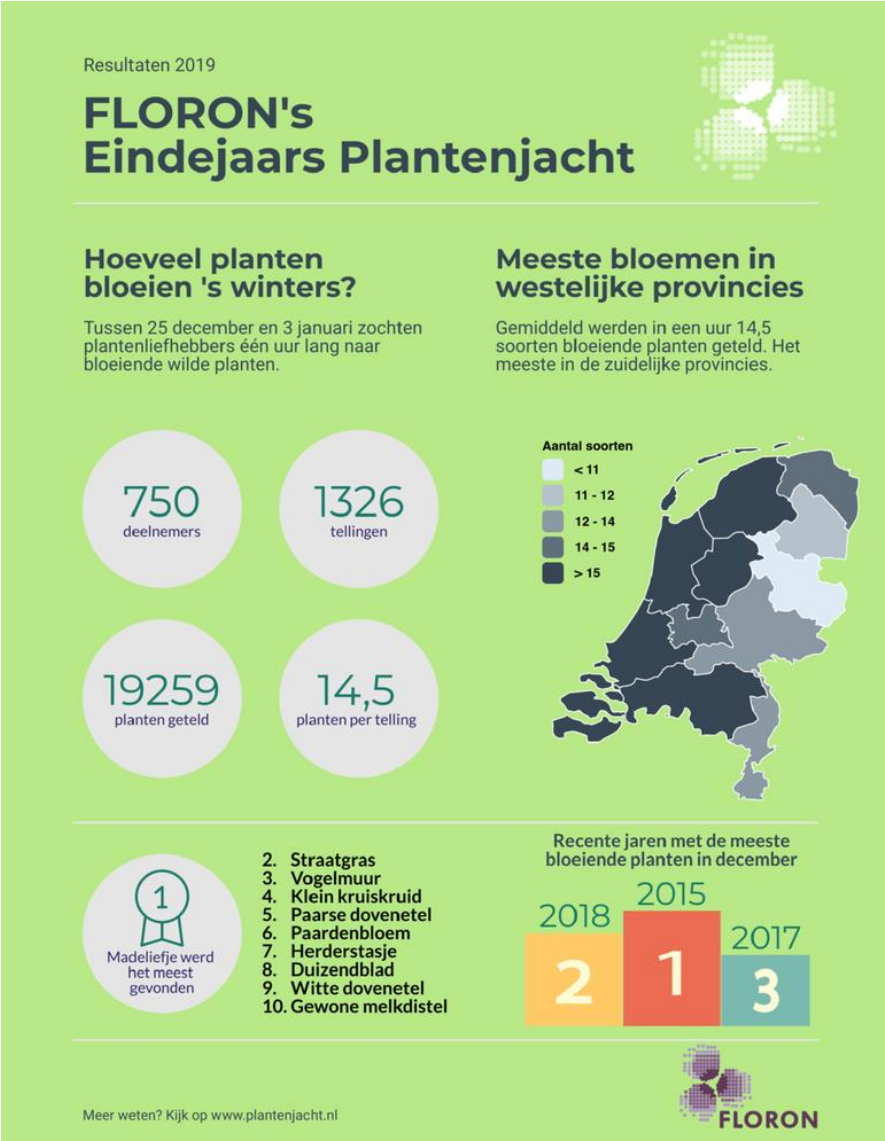

Resultaten van de Eindejaars plantenjacht in een notendop (Bron: FLORON)

Resultaten

Meer lezen? Op Floron.nl/plantenjacht vind je het rapport met alle resultaten .

Column

Vliegen is altijd leuk

Bijna had ik het gemist. In Londen werden mijn collega's en ik erop geattendeerd dat onze vlucht naar huis weleens gecanceld zou kunnen worden. Lekker is dat zeg! Waait het een keer stevig, gaan ze mij m'n plezier ontnemen. Altijd ben ik jaloers geweest op de vogels, die bij stormachtig weer het luchtruim trotseren.
Het ultieme gevoel van deze afgunst heb ik, met een valkenvriendin, ergens in het midden des lands beleefd. We waren op bezoek bij een heuse valkenier. Deze professional tegen wil en dank, want er is geen droog brood te verdienen in de valkerij, nam ons, op een winderige middag, mee het open veld in met enkele van zijn gevederde vrijbuiters. Eerst werd de stoïcijnse Amerikaanse Zeearend losgelaten. De trotse adelaar kon het hele gebeuren niet ontzettend boeien en met zijn felgele flonkerende ogen keek hij arrogant dwars door ons heen. Na wat grote cirkels gemaakt te hebben, met zijn machtige verschijning, kwam hij rap terug om zijn beloning in ontvangst te nemen. Zo, klaar! Genoeg inspanning verricht, gedoe allemaal met dat vliegen! Geef me voortaan gelijk wat te bikken, straalde hij sacherijnig uit.
Dan is het de beurt aan de liefhebber van het gezelschap. Al een tijdje zit de gehuifde Sakervalk onrustig op mijn handschoen. De wind speelt met haar en alles in het perfecte lijf wil met de, om ons heen draaiende, wind spelen. Krimpend en strekkend wipt de vogel op en neer en wanneer de huif wordt verwijderd nemen de zwarte kraalogen priemend de omgeving in zich op. Ze verplaatst haar lichaam, met borst vooruit, tegen de wind in. "Laat maar los", geeft de valkenier aan en voorzichtig laat ik de leren schoentjes vieren. De meesteres van het luchtruim kijkt me even schichtig aan en doet dan iets dat me enorm verbaast. Het staat in mijn geheugen gegrift! Ze laat zich ogenschijnlijk achteloos van mijn hand afvallen en ik schrik. Het blijkt allemaal bedacht en over te lopen van zelfvertrouwen. In een splitsecond, vlak voordat ze de grond raakt, zet ze de hulpeloze actie om in een wonder van vliegtechniek. De ranke spitse

vleugels pakken ineens de windvlaag, die voor haar alleen maar zekerheid biedt in plaats van gevaar. Het spel is voor haar en voor ons begonnen. Wat moet dat toch heerlijk zijn om je zo te kunnen laten gaan in dat geweldige element, waarin wij ons zonder hulpmiddelen niet vrij kunnen begeven. Nooit vergeet ik meer het plezier dat ik gezien heb, dat de valk beleefd heeft aan die winderige namiddag. Als er reïncarnatie bestaat, dan alsjeblieft, alsjeblieft, alsjeblieft.
Ik moet er weer aan denken, wanneer wij ons hotel in hartje Londen uitlopen. Vrouwen houden hun jurkjes omlaag en mannen hebben een hand op hun hoed. De oude kroeg waar we induiken kan zo dadelijk de potsierlijke potjes met plastic buxusjes bij elkaar rapen aan de rand van het trottoir. “Kijk nou”, roept mijn vrouwelijke collega verschrikt, wanneer ze toch een vliegtuig ontwaart boven de metropool. “Hij gaat alle kanten op”. Gelukkig denk ik, ze vliegen nog. Als we later in de Cityhopper door elkaar geschut worden ben ik weer jaloers, maar nu op de piloot. Hier zal hij het allemaal toch wel voor gedaan hebben. Nu wordt er gevlogen! Het ultieme spel met het mooiste element op aarde.

Wouter Kramer

Van het Bestuur KNNV en IVN.

De ene crisis is nog niet voorbij of de andere crisis is in aantocht.

Foto: Luc Hoogenstein, Saxifraga (leadfoto: ringmus)

Daadkracht kabinet tegen stikstof ontbreekt. Aard probleem dringt niet door

SoortenNL, Vogelbescherming Nederland
Het kabinet trekt extra geld uit voor de aanpak van de stikstofcrisis: 350 miljoen voor uitkoop van veehouders en 172 miljoen voor technische oplossingen in stallen. Het maakt pijnlijk duidelijk wat er allemaal niet gebeurt. Er is geen transitie naar een duurzame kringlooplandbouw. De oorzaak van het probleem wordt niet aangepakt en zolang dat niet gebeurt is het wachten op de volgende crisis.

Onze natuur verkeert in een erbarmelijk slechte staat. Decennialang zijn allerlei zeldzame maar ook voorheen algemene soorten vogels, planten en insecten achteruitgegaan. Nederland bungelt in internationaal opzicht onderaan als het gaat om het behoud van biodiversiteit.
Het twee weken geleden uitgekomen Living Planet rapport van het WNF, Naturalis en SoortenNL laat dat opnieuw zien. Met boeren gaat het al net zo slecht als met de boerenlandvogels. De winst van bedrijven, banken en supermarkten wordt systematisch belangrijker gevonden dan de kwaliteit van natuur en landschap. Onze verplichtingen aangaande natuurbehoud en natuurherstel worden jaar in jaar uit niet nagekomen.

Heel veel meer nodig
Nu keert de wal het schip: de negatieve gevolgen van de intensieve landbouw botsen keihard met de normen voor natuur en milieu die we gezamenlijk in Europa hebben gesteld. De ruimte voor verdere economische ontwikkeling stagneert en omdat er van herstel geen sprake is, zal die ruimte ook niet zomaar terugkomen. Er is heel veel meer nodig dan een paar stikstofbeperkende maatregelen en een beetje geld voor natuurbeheer.
De drukfactoren zijn simpelweg te hoog. Daarbij komt het feit dat we voor grofweg de helft van de soorten en habitat geen gebieden aanwijzen. Die zijn dan voor een gunstige staat van in stand houding afhankelijk van het cultuurlandschap, om te

foerageren, te verblijven, of zich voort te planten. Soorten zoals de patrijs en de veldleeuwerik die met meer dan 95% in aantal achteruit zijn gegaan en onze nationale vogel de grutto die met ruim 60% terugliep. Zelfs doodgewone vogels als ringmus en spreeuw kelderen. En het in relatief korte tijd verdwijnen van driekwart van onze insecten lijkt alweer vergeten.

Basiskwaliteit van onze leefomgeving

Voor deze soorten is het van levensbelang dat we de basiskwaliteit van onze leefomgeving op orde brengen. In en rondom onze natuurgebieden, maar juist ook daarbuiten. De stikstofcrisis maar ook de insectensterfte laten zien dat je er dan met investeren in natuurgebieden niet komt. De basiskwaliteit moet voldoende draagkracht hebben voor het behoud en herstel van juist de gewone soorten planten, insecten en vogels. Streekeigen elementen die door de schaalvergroting uit ons landschap zijn verdwenen moeten worden teruggebracht. Landschap, bodem en water moeten worden hersteld en in heel het land moet uitstoot van onder andere stikstof en gebruik van landbouwgif terug worden gebracht. Dat is ook voor de 'formele' natuurgebieden cruciaal, omdat veel soorten uit die gebieden ook de wijdere omgeving gebruiken. Door de kaalslag in het landelijk gebied zijn onze natuurgebieden een soort eilanden geworden waartussen een voor plant en dier nauwelijks leefbaar terrein ligt. Uitwisseling tussen ecosystemen – essentieel voor gezonde natuur – wordt daardoor op veel plaatsen bijkans onmogelijk. Uiteindelijk schaadt dat ook ons eigen landgebruik; denk aan uitputting van de bodem, verzilting, verdroging en plagen.

Echte omslag vereist daadkracht en duidelijkheid

Er moet dus een transitie naar een natuurvriendelijke landbouw op gang worden gebracht. De vele voorbeelden laten zien dat het kan, maar voor een echte omslag moet de hele sector in beweging komen. Dat vereist daadkracht en duidelijkheid van de rijksoverheid.

Schep een perspectief van een schonere landbouw, die de natuur niet tegenwerkt maar versterkt. We hebben een overheid nodig die stuurt op herstel van de basiskwaliteit voor natuur in onze leefomgeving.

Tekst: Rob van Westrienen, vicevoorzitter SoortenNL en directeur **RAVON en FLORON**; Fred Wouters, directeur **Vogelbescherming Nederland**

1000 bomen in Amstelwijk

De gemeente Dordrecht heeft de ambitie om flink wat huizen te bouwen. Het gaat om 10.000 woningen.
Eén van de bouwlocaties is Amstelwijk. Het gebied tussen Hotel van der Valk en het oude Refaja-ziekenhuis langs de A16. Hier zijn wat sportvelden, een parkeerplaats en een bos met wel 1000 bomen. Deze bomen zijn gegroeid doordat er jaren geen onderhoud is uitgevoerd. Inmiddels zijn deze bomen 25 jaar oud en kunnen volgens natuurliefhebbers niet zomaar gekapt worden. Ook heeft het gebied een eigen ecologische waarde gekregen met vogels, vleermuizen, bijzondere planten, paddenstoelen, insecten en amfibieën.

Wij zijn natuurlijk nieuwsgierig hoe de gemeente deze waardevolle gebieden zal gaan beschermen. Ongetwijfeld is de Natuurwet en de zorgplicht ook bij de gemeente Dordrecht bekend. Wanneer deze biotopen, die samen een bijzondere ecologische waarde vertegenwoordigen, moeten wijken voor woningbouw zijn wij benieuwd naar de compensatie-natuur die wordt aangelegd. Waar worden deze 1000 bomen herplant. Of worden de 800 bomen voor 800 jaar Dordrecht weer gebruikt als compensatie. Deze "bomenstad" heeft nog geen halve boom per inwoner. Ik vrees dat dat nog minder gaat worden. Maar misschien valt het allemaal wel mee.

Frans Beuvens

IVN

In het IVN bestuur is de gidsenopleiding een standaard agendapunt. Momenteel zijn er zestien gidsen in Opleiding. Een leuke enthousiaste groep. Na een inleidende avond en een avond gidsvaardigheden hebben zij twee boeiende avonden practicum achter de rug. Bomen en struiken en de tweede avond practicum uilenballen pluizen en sporen in de natuur.
In deze tijd van het jaar moeten ook de jaarstukken worden voorbereid voor de Algemene Ledenvergadering en blikken we vooruit op het komende jaar.
Ondanks pogingen om leden te vragen om toe te treden tot het bestuur hebben zich totnutoe [26/3] geen kandidaten gemeld. Omdat zowel voorzitter, secretaries en één lid aftredend zijn en ***niet*** herkiesbaar zijn, is er een fors bestuurlijk probleem. Het is een schrale troost dat ook het bestuur van de KNNV momenteel zonder succes aan het zoeken is naar opvolging.

KNNV

Binnen het KNNV bestuur zijn uiteraard ook de jaarstukken besproken. De toekomst zal in verband met de beperkte bestuurlijke ondersteuning flexibeler worden ingevuld. Wel blijven de lopende onderzoekgroepen actief en zal gekeken worden naar een toegesneden excursie-programma afhankelijk van de jaargetijden. De hoogte van de contibutie zal voor 2021 zoals gebruikelijk worden geïndexeerd. De introductie van de nieuwe website zal veel extra tijd vragen. De KNNV-Drechtsteden blijft de Dordtse natuurontwikkelingen op de voet volgen. Dit betekent zelf onderzoek doen en waar nodig kritische kanttekeningen maken. Het bestuur hoopt dat de aanstelling van een stadsecoloog de gevoeligheid voor natuur in Dordrecht ten geode komt.

Gezocht: Bestuursleden!!!!

Voor IVN en KNNV

Jaarplan 2020 KNNV-Drechtsteden

Het komende jaar zal het oude aftredende bestuur zich nog inzetten om een aantal activiteiten vorm te geven.
Zoals al in de vorige Spindotter aangekondigd is, wordt de programmering flexibeler. Dit betekent dat wanneer bijvoorbeeld de voorjaarsvegetatie [Stinzenplanten] bloeit, melden via de mail dat een wandeling georganiseerd zal gaan worden.
We programmeren geen agenda meer met excursieactiviteiten. Wel gaan de ledenavonden samen met het IVN de derde maandag van de maand door. Uiteraard niet in de maand maart in verband met de Algemene Ledenvergaderingen van beide verenigingen en in de zomermaanden juli en augustus is er in verband met de vakantie ook geen ledenavond.
Momenteel wordt onderzocht of een mini vlindercursus in Gorinchem dit jaar nog georganiseerd georganisserd kan worden.
Omdat de planning van IVN en KNNV niet synchroon loopt zal de Spindotter uitkomen wanneer het interim bestuur dit noodzakelijk vindt.
Wij vragen nieuwe bestuursleden om zich te melden, omdat het oude bestuur alleen nog nieuwe bestuurders inwerkt en lopende activiteiten zal uitvoeren.
In 2021 zijn de leden van het zittende bestuur niet meer actief als bestuur van de KNNV-Drechtsteden.

Een belangrijk onderdeel van de activiteiten is het in kaart brengen van de biodiversiteit. Zijn we als KNNV Drechtsteden het vorige jaar begonnen met de inventarisatie van de Nieuwe Dordtse Biesbosch, dit jaar willen we ook aandacht besteden aan de planten in de stad. De natuur in de stad wordt steeds belangrijker. De steden vormen vluchtplaatsen voor allerlei dieren en planten.

Stadsnatuur

Ook vinden we steeds meer soorten die uit tuinen ontsnappen en het goed doen in plantsoenen of langs straten en bermen.
Wie mee wil doen kan dit melden bij de secretaris.

In Gorinchem wordt onderzocht of het komende jaar wellicht een cursus in Gorinchem gegeven kan gaan worden.

Moerascipres Spuiweg

Het bestuur van de KNNV heeft bezwaar aangetekend tegen het voornemen van de gemeente om een historische beeldbepalende moerascipres te kappen. In de hoorzitting bij de bezwaren

commissie leken de argumenten van de gemeente niet al te sterk. Ondanks het advies van de bezwarencommissie vindt de gemeete het maarschapppelijkbelang van het bouwen van appartementen zwaarder wegen. Inmiddels is er een rechtzaak geweest in Rotterdam. De uitspraak is bij het ter perse gaan van deze Spindotter nog niet bekend bij het bestuur.

Ondertussen heeft de rechter in Rotterdam uitspraak gedaan, en heeft de gemeente Dordrecht in het gelijk gesteld.
De gemeente heeft daarop direct de 100 jarige moerascipres gekapt en verwijderd. Weer een staaltje van ondoorzichtig bestuur.

Demissionair bestuur

De termijnen van het oude bestuur zijn ruimschoots overschreden en tot op heden zijn er geen nieuwe KNNV-leden die bestuurlijke taken over willen nemen. Het komende jaar blijven de inmiddels afgetreden bestuursleden de lopende zaken uitvoeren. Echt besluiten nemen wordt ingewikkelder, maar n.a.v de Algemene Ledenvergadering wordt deze ruimte voor dit jaar wel gegeven aan het demissionaire bestuur. Dat alleen nog komend jaar beschikbaar is om opvolgers in te werken.

Bijzonder boek over de Middel- en Oostduinen op Goeree

ontstaan - flora – waterwinning – - herstel - beweiding - vogels

Het vroon ontrafeld

Een vroon is een glooiend duinlandschap, ontstaan door eeuwenlange beweiding. De rijkdom aan planten en dieren is er vanouds ongeëvenaard maar was rond de jaren 90 sterk verschraald. Ingrijpende aanpassing van het waterwingebied leidde tot herstel van natte duinnatuur.

Droge duinen werden weer zeer bloemrijk door seizoen beweiding.
Marten Annema, Camiel Aggenbach en André Jansen schreven een uniek boek over geschiedenis en natuur en wat er allemaal komt kijken bij duinbeheer en duinonderzoek. Ook de rijke vogelstand wordt op basis van langdurig onderzoek beschreven en de mogelijke invloed van predatie.

Uitgave: Evides Waterbedrijf m.m.v. Uitgeverij Natuurmedia, Goedereede
Prijs € 29,95. 288 pagina's, full color, gebonden. ISBN 9789082433661
Meer informatie, bestellen en (voor)intekening (met korting tot 1 mei):
www.natuurmedia.nl/nieuws/voorintekening-het-vroon-ontrafeld-over-de-middel-en-oostduinen-van-goeree/

Park Merwestein

In het kader van de vieringen rond Dordrecht 800 jaar en park Merwestein 135 jaar zal er op 3 april in Kunstmin een avond georganiseerd worden over het park. Het thema is: “De stad in beeld en beeld in park”

Programma

20.30 Aanvang
20.40 Jaap Bouman- journalist en Dordtoloog over de geschiedenis van het park.
20.55 Edmond Jaspar- “Gedicht gegroeid in het park”
21.05 Frans Beuvens- IVN/KNNV over de ecologische waarde van het groen
21.40 Piet Augustijn- oud curator hedendaagse kunst Gorcums Museum over de waarde van kunst in de openbare ruimte. Waarin of na kort de foto’s van de beelden zoals geplaatst worden tijdens de expositie worden getoond.
22.00 aankondigen fotowedstrijd en afronding.

Het Merwestein park is het oudste Dordtse park. Momenteel heeft het veel functies. Iedere Dordtenaar moet er een plek krijgen. Daardoor is het een veelheid aan mogelijkheden. Speeltuin, hertenkamp, stinzenplanten in het bosje van Staring

een heidetuin, gazon voor recreatie en natuurlijk een grote diversiteit aan bomen . Diversiteit betekent niet biodiversiteit, want de bomen zijn grotendeels exotisch en komen uit Japan, Madagaskar, Canada, Chili en veel andere gebieden op de wereldkaart. Het is dus wel mooi maar deze bomen leveren geen bijdrage aan Nederlandse biodiveristeit. Leven er op een zomereik wel 350 andere organismen, zoals mossen, insecten korstmissen, schimmels ect. op de exoten is er flora en fauna geen biotoop om te leven. De Nederlandse bomen hebben sinds eeuwen de vaste bewoners. De exoten kleuren mooi in de herfst of hebben een mooie bladvorm maar zijn geen plaats voor planten en dieren om op te groeien of in te leven. De esthetische waarde (schoonheid) van de exoten is groot maar de ecologische waarde is vrijwel nihil.
Op 3 april 2020 wordt over de diverse kwaliteiten van het Merwestein perk gesproken in de kleine zaal van Kunstmin.

Natuurbeschermers en Grondleggers

Eli Heimans [1861-1914] en **Jacobus Pieter [Jac. P.] Thijsse** (1865-1945) hebben door hun activiteiten grote invloed gehad op de belangstelling voor de natuur en de organisatie van de natuurbescherming in de twintigste eeuw.
Eli Heimans [Zwolle, 28 februari 1861 – Gerolstein, 22 juli 1914] was een Joods-Nederlandse onderwijzer en natuurbeschermer. Hij leverde samen met Jac. P. Thijsse een belangrijke bijdrage aan de popularisering van de natuurstudie en legde mede de basis voor de natuurbescherming in Nederland.
Jacobus Pieter Thijsse [Maastricht, 25 juli 1865 – Overveen, 8 januari 1945] was een Nederlands schrijver, onderwijzer en natuurbeschermer, die vooral bekend werd door zijn vele bijdragen op het gebied van de natuureducatie, veldbiologie en natuurlijke historie.

Belangstelling voor de natuur
Heimans en Thijsse waren twee Amsterdamse onderwijzers die aan het eind van de negentiende eeuw in belangrijke mate verantwoordelijk waren voor de opbloei van de belangstelling voor de natuur in Nederland. Al in hun eerste publicaties, een

serie eenvoudige boekjes over levensgemeenschappen, in krantenartikelen en in het door hen opgerichte tijdschrift De Levende Natuur, inspireerden zij jong en oud tot het beoefenen van de 'natuursport'.

Natuurbescherming
Omstreeks 1900 groeide bij natuurliefhebbers het besef dat natuur en landschap bedreigd werden en bestond er de behoefte zich te organiseren teneinde de achteruitgang tegen te gaan. Mede op initiatief van Heimans en Thijsse ontstonden toen de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging [1901] en de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland [1905]. De KNNV Drechtsteden werd in 1909 opgericht.

Inspiratie
Bovenal hebben zij velen geïnspireerd hun werk ten behoeve van de natuur voort te zetten. Dit werk wordt nu op een veel breder front uitgevoerd. De **Heimans en Thijsse Stichting** wil deze ontwikkeling ondersteunen in de geest van de voortrekkers Heimans en Thijsse. Vandaar de naam: **Heimans en Thijsse Stichting.**

Onderzoek
Het archief en de bibliotheek van de Heimans en Thijsse Stichting worden veel gebruikt voor historisch en biografisch onderzoek.
Ondersteunen
Help mee om het debat over de natuurbescherming in Nederland te voeren en de oude idealen van Eli Heimans en Jac. P. Thijsse een nieuwe inhoud te geven, zodat de natuur in Nederland een echte toekomst krijgt.
Overmaken
U kunt het bedrag waarmee u ons wilt steunen overmaken op rekeningnummer NL52 INGB 0003 8310 69 t.n.v. Heimans en Thijsse Stichting, Amsterdam, onder vermelding van "donatie" en uw naam. U ontvangt na aanmelding de meest recente Nieuwsbrief.
ANBI
De **Heimans en Thijsse Stichting** is een erkende ANBI-instelling.

De minimum donateursbijdrage is €10,- voor studenten, € 25,- voor overige personen en € 70,- voor instellingen.
Secretariaat en documentatiecentrum
Hugo de Vries Centrum
Plantage Middenlaan 2c
1018 DD Amsterdam
heimans-en-thijsse-st@kpnmail.nl

Doe mee aan de Bijen telling

Op 18 en 19 april is de Nationale Bijen telling. Meedoen is makkelijk. Je telt een half uur vliegende beestjes in je tuin, op het balkon of in de buurt en vult je resultaten in op **nederlandzoemt.nl**
Waarom Nederland Zoemt?

Nederland Zoemt komt in actie voor de wilde bij. Dat is hard nodig, want de Nederlandse wilde bijen zijn in gevaar. De helft van alle 358 soorten is bedreigd. Ze hebben enorm te lijden van de intensieve landbouwmethoden, bestrijdingsmiddelen die gebruikt worden, verstedelijking en ons groenbeheer. Bijen worden niet blij van een strak, groen gazonnetje.
De bedreiging van de wilde bijen heeft ook grote gevolgen voor ons als mens. Zo'n tachtig procent van ons groenten, fruit en andere eetbare gewassen is namelijk afhankelijk van bijen. De zoemende vrienden nemen namelijk het stuifmeel van de planten en bloemen mee naar de volgende bloem en plant en zorgen er daarmee voor dat onze voedselvoorziening op peil blijft. De bloemetjes en bijtjes, je kent het wel. Een supermarkt zou er dan ook heel anders uitzien als de wilde bijen er niet meer zouden zijn.
Met **Nederland Zoemt** zetten we ons in om uitsterven van de wilde bijen tegen te gaan. Zo gaan we aan de slag met bedrijven en gemeenten om de wilde bijen genoeg voedsel

nestgelegenheid te bieden. We organiseren de jaarlijkse verkiezing Bij vriendelijkste Gemeente van Nederland en we lanceren grote campagnes met verschillende partners die laten zien wat jij zelf voor de wilde bij kunt doen. Meer weten? Ga dan naar **nederlandzoemt.nl**.

Bijenmarkt in Dordrecht

De geplande bijenmarkt op zaterdag 18 april 2020 gaat niet door i.v.m. het Corona virus.

KNNV Landelijke Grassendag, zaterdag 20 juni 2020

Wat zijn grassen? Hoe herken je ze? Wat is een gras en wat niet? Hoe zit het met de wederzijdse afhankelijkheid tussen grassen en mensen? En hoe heeft die zich ontwikkeld?
Het antwoord op deze en andere vragen krijg je op de tweede Landelijke Grassendag. Deze studiedag organiseert de KNNV in samenwerking met de KNNV-afdeling Nijmegen op zaterdag 20 juni. Ditmaal nabij en in natuurgebied de Stadswaard te Nijmegen.

Heb je belangstelling voor planten en wil je je verdiepen in de wereld van grassen? Dan biedt de Grassendag jou een uitgelezen kans. Aan het einde van deze studiedag is jouw kennis over grassen verrijkt. Daarbij heb je niet alleen antwoord gekregen op voornoemde vragen. Ook is je vaardigheid in het determineren van grassen aangescherpt, of kun je aan de hand van de Heukels' Flora of de Veldgids Nederlandse Flora zelf beginnen met het determineren van grassen.

Het ochtendprogramma bestaat uit een lezing van Norbert Peeters over de domesticatiegeschiedenis van grassen en uit een inleiding in de grassenkunde en het gebruik van een flora, door Gerard Dirkse.
Er is ook demonstratiemateriaal aanwezig dat je bij aanvang, in de pauze en bij de afsluiting van het ochtendprogramma kunt bekijken.

Na de lezingen en de lunch ga je onder leiding van kundige gidsen op zoek naar grassen in de Nijmeegse Stadswaard. Een Heukels' Flora (uit 2005 of de recente 24e editie) en/of de Veldgids Nederlandse Flora (KNNV) en een loep (met vergroting 10x of 15x) komt daarbij goed van pas. Vergeet deze dus niet mee te nemen! Na de excursie sluiten we gezamenlijk af om 16.00 uur.
Het ochtendprogramma en de gezamenlijke afsluiting worden gehouden in De Lindenberg Huis voor de Kunsten, in het centrum van Nijmegen.
Natuurgebied de Stadswaard ligt op 10 minuten loopafstand van deze locatie.
De kosten voor deelname aan de Landelijke Grassendag bedragen € 15,00. Dat is inclusief koffie, thee en een gezamenlijke lunch. Voor meer informatie en voor aanmelding ga je naar de website van de landelijke werkgroep grassen en schijngrassen [= hyperlink https://www.knnv.nl/werkgroep-grassen-en-schijngrassen/landelijke-dag-grassen-en-schijngrassen-2020] De uiterlijke datum voor aanmelding is 1 juni 2020].

VOORJAARS NATUUR

Beverkeutels vol met houtresten op de Hooge Biezenplaat

Bloeiend Speenkruit

Algemene informatie

Auto-excursies

De verzamelplaats voor excursies **buiten** Dordrecht is aan de zuidzijde van het centraal station bij de stationsingang. Het streven is zoveel mogelijk te carpoolen.

Aan- en afmelden voor excursies

Bij de excursies **buiten** Dordrecht is vermeld bij wie men zich moet aanmelden op de **avond voorafgaand aan de excursie**. Indien u onverhoopt toch niet mee kan, dient u zich weer af te melden, anders staan we bij vertrek voor niets op u te wachten.

Dia- en lezingenavonden KNNV / IVN

De lezingen worden gehouden in het NMC-Weizigt, Van Baerle-plantsoen 30, 3314 BH Dordrecht. De zaal is 19:30 open en sluit uiterlijk 22:30.

Penningmeester en Ledenadministratie KNNV:

Ruud Dorst, Campanula 3 – 19, 3317 HB Dordrecht.
E-mail : ledenadministratie@drechtsteden.knnv.nl
NL63 INGB 0000 6945 70 t.n.v. KNNV Drechtsteden te Dordrecht.
Uw lidmaatschap loopt van januari t/m december. Afmelden dient schriftelijk plaats te vinden voor 1 november.

Contributie

Contributie voor 2020: € 32,00 voor leden; € 13,00 voor huisgenootleden en € 7,90 voor leden van andere KNNV-afdelingen. Bij een volledig lidmaatschap is men meteen lid van de landelijke KNNV, ontvangt men het tijdschrift Natura en kan men tegen ledenprijs boeken en natuurgidsen van de KNNV-uitgeverij bestellen.

Colofon IVN Dordrecht

Donateur van IVN Dordrecht: bij een jaarlijkse donatie van minimaal € 15,00 krijgt u:
=> Per email “Nieuwsbrief de Spindotter” van IVN Dordrecht en KNNV Dordrecht
=> Gratis toegang tot de IVN/KNNV-ledenavonden met interessante lezingen & presentaties
=> Recht op deelname aan de IVN Dordrecht ledenactiviteiten
Lidmaatschap IVN Dordrecht en daarmee tevens lid van Landelijk IVN:
Kosten: € 24,00 p jaar of € 2,00 p maand (alleen indien automatische afschrijving)
U heeft recht op de bovenstaande zaken als donateur PLUS:
=> 4 maal per jaar per post het magazine “Mens en Natuur”: www.ivn.nl/mens-en-natuur
=> Nieuwsbrief van de landelijke IVN organisatie
=> Stemrecht in de jaarlijkse algemene ledenvergadering

LENTE BODEN